Οἱ φίλοι του τὰ γέλοια του αὐτὰ τὰ χαρακτηρίζουν ὡς ἡρωισμό. Σπολάτη τους! Δὲν φρονεῖτε ὅμως πῶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ πολυκαυχηθῇ καὶ γιὰ παληκαριὰ ἐκεῖνος ποὺ ἀντὶ νὰ σκύψῃ τὸ κεφάλι του μὲ ταπεινωτύνη, ὅταν τρώῃ μιὰ σφαλιάρα, σκάει τὰ γέλοια καὶ ποσποιεῖται ὅτι δὲν τοῦ ἔκανε ἐντύπωσι!

ΗΜΠΟΡΕΙ

καὶ τὸ γκρεμοτσάκισμα τῆς Κυβερνήσεως νὰ λησμονήσῃ κανένας, μπροστὰ στὴν ἡρωϊκὴ καὶ καλλιτεχνικωτάτη κατραπακιὰ ποὺ ἔδωκε ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ν. Πολίτης στὸν κύριον ἐκεῖνον ποὺ ἐτόλμησε νὰ βεβηλώσῃ μὲ προσθῆκες καὶ μὲ διορθώσεις τὰ ἐθνικά μας τραγούδια.

Ὁ Παρθενῶνας ὑψόνεται κολοβωμένος στὴν λατρεία ὅλου τοῦ Κόσμου, κι' ὅμως κανεὶς δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν συμπληρώσῃ καὶ νὰ τὸν μεταμετίσῃ. Τὰ ἐθνικά μας τραγούδια ὅμως εὑρῆκαν τὸ μάστορή μας.

Ἄσχημα θὰ ἤτανε, παρακαλοῦμεν, ὁ Ποινικὸς νόμος ἂν ἐπρόβλεπε καὶ γιὰ τοὺς βεβήλους αὐτοὺς τσούσταδες, ποὺ ἐννοοῦν νὰ βάζουν τὸ σκουριασμένο μιστρί του ἀπάνω στὰ ἐθνικά μας κειμίλια;

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

ΕΝΤΑ ΓΚΑΜΠΡΕΡ

Τὸ δρᾶμ' αὐτὸ τοῦ Ἴψεν, τὸ γραμμένο γιὰ πολὺ λίγους καὶ γιὰ πολὺ ἐκλεχτοὺς, τὸ δρᾶμα τὸ γεμᾶτο συμβολισμὸ δοξεφωμένον μὲ πραγματικότητα, γιὰ τὸ ὁποῖον ἡ φουτίνα ὠργίασε ὅταν τὸ ἔπαιξε ἐδῶ ἡ μεγάλη Ντοῦζε, ἐπαίχθηκε προχθὲς τὸ δρᾶμ' μ' ἀρκετὴ ἐπιτυχία, ἀπὸ τὴν Ν. Σκηνή.

Ἡ δ. Ξανθάκη κατώρθωσε νὰ παίξῃ ἀρκετὰ καλὰ καὶ νὰ κρατήσῃ τὸ δρᾶμα ἀπὸ τὸν φοβερὸ κατήφορο στὸν ὁποῖον ὅλοι τὸ εἶχαν καταδικασμένο.

Καὶ δὲν εἶνε μικρὸ τὸ κατώρθωμά της, διότι ἡ Ἔντα δὲν εἶνε ἀπὸ τοὺς ρόλους ἐκείνους ποὺ ἀπαιτοῦνε ἔμπνευσι καὶ μίμησι. Θέλουν καὶ κάποια τέχνη καὶ ἡ τέχνη δὲν τῆς ἔλειψε.

Γι' αὐτὸ δὲν διστάζουμε καὶ νὰ τομολογήσουμε πῶς μόνο στὴν Ἔντα Γκαμπρερ μᾶς ἔπεισε ἡ συμπαθητικὴ κόρη, ὅτι κάτι ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ μιὰ μέρα, ἂν ἐννοεῖτε κι' αὐτὴ δὲν ἔχει χασει τὰ νερά της ἀπὸ τὴν ρεκλάμα, ἡ ὁποῖα χώνει τὴν εἰδεχθῆ της μούρη παντοῦ, καὶ κατ' ἐξοχὴν στὰ θέατρα.

Ο ΚΟΝΤΕ-ΡΟΔΑΥΓΙΤΗΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Ο κ. ΣΚΛΗΡΟΣ

Φίλτατε

Μὲ λύπη μου μεγάλη εἶδα νὰ τὰ βάζῃς μὲ τὸν κ. Σκληρό. Δὲν ξέρεις τί ἄδικο κάνεις, ἀφοῦ ὁ κ. Σκληρὸς εἶνε ἀπὸ κείνους τους ἀνθρώπους τοὺς ἐκλεκτοὺς, ποὺ ἔπρεπε νὰ τοὺς σέβεται ὅλος ὁ Ἑλληνισμός.

Τὸν ἐγνώρισα πολὺ καλὰ στὴν Ἀγγλία. Ἦλθε ἐκεῖ, μόνος του, χωρὶς τὴν παραμικρὴ ὑποστήριξι, καὶ κατώρθωσε τὸ θάμα, νὰ γίνῃ σὲ λίγο ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ μόνου ὀδοντογιατρικοῦ ἐπιστημονικοῦ φύλλου τοῦ Ἀγγλικοῦ ἔθνους, ξένος αὐτός, καὶ νὰ πλουτήσῃ τίμια.

Κι' ἀφοῦ πλούτησε, συλλογίστηκε ὄχι νὰ χουζουρεύῃ στὸ ἐξωτερικό, ὅπως ὅλοι, παρὰ νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του καὶ νὰ πολεμήσῃ γιὰ τὸ καλό της.

Τέτοιους ἀνθρώπους ἔπρεπε νὰ τοὺς κάνῃ φίλους του ὁ «Νουμᾶς» κι' ὄχι νὰ τοὺς πολεμάῃ ἄδικα, δίχως λόγο.

Σὲ ἀσπάζουμαι
Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

Σημ. τοῦ «Νουμᾶ». — Ἀφοῦ δημοσιεύουμε τὸ γράμμα τοῦ σεβαστοῦ μας φίλου, ἀποδείχνουμε πῶς ἀναγνωρίζουμε τὸ σφάλμα μας, καὶ πῶς παραδεχόμαστε ὅσα μᾶς γράφει γιὰ τὸν κ. Σκληρό. Τὸ μόνο ποὺ μᾶς ἔσπρωξε νὰ γράψουμε δυὸ τρεῖς φορὲς λίγο πικρὰ γι' αὐτὸν, εἶνε ἡ πεποίθησι ποὺ εἶχε ριζωθῆ μέσα μας ὑπὲρ τοῦ μονοπωλίου τῆς σταφίδας—πεποίθησι ποὺ μᾶς ἔδειχνε ὅλους τοὺς ἐχθροὺς τοῦ μονοπωλίου, ὡς ἐχθροὺς αὐτῆς τῆς πατρίδας. Δυστυχῶς τὰ πράγματα πᾶνε νὰ ἀποδείξουν πῶς τὸ δίκαιο ἄλλοι τὸ ἔχουν, κι' ὄχι ὅσοι ἐνθουσιάστηκαν μὲ τὶς προτάσεις τοῦ κ. Δ. Δηλιγιάννη καὶ μὲ τὰ τσαχπινοχαμώματα τοῦ σεβαστοῦ θείου του.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΘ. ΤΗΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ

Κύριε Διευθυντὰ

Τακτικώτατα βλέπω δημοσιευμένας εἰς μιὰν ἐφημερίδα αὐθεντικωτάτας εἰκόνας ἀπὸ τὴν Ἔκθεσι τῆς καλλονῆς, ἡ ὁποῖα θὰ γίνῃ, δὲν ἐνθυμοῦμαι εἰς ποῖον μέρος τῆς Εὐρώπης ἢ τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐπειδὴ τὶς εἰκόνες αὐτὲς τὶς ἔχω ἰδεῖ πρὸ ἐτῶν στὴν «Φιλολογικὴ Ἑστίαν» κ' εἰς ἄλλα εἰκονογραφημένα περιοδικὰ, θὰ λάβω τὴν τόλμην νὰ συστήσω εἰς τὸν κ. Διευθυντὴν τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος νὰ γνωρίσῃ στοὺς ἀναγνώστας του ὅτι αἱ εἰκόνες δὲν ἀνήκουν εἰς συγχρόνους Σαξωνικὰς, Ἰσπανικὰς, κλπ. καλλονὰς, ἀλλ' εἰς τὴν πλουσιωτάτην ἀποθήκην τοῦ τυπογραφείου τῶν κ. κ. Μάϊσνερ καὶ Καργαδούρη, ὅπου φυλάσσονται τὰ παλαιὰ κλισὲ τῆς φιλολογικῆς «Ἑστίας».

Μεθ' ὑπολήψεως
ΤΡΙΒΟΥΛΕΤΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— «Das problem der neugriechischen Schriftsprache». Ὁ σοφὸς καθηγητὴς τοῦ Μονάχου κ. Κ. Κρουμπάχερ μᾶς ἐτίμησε μὲ τὴν ἀποστολὴ τοῦ πολύτιμου βιβλίου του «Τὸ πρόβλημα τῆς γραφομένης γλώσσας» γιὰ τὸ ὁποῖον θὰ γράψῃ ἐκτενῆ βιβλιογραφία στὸ «Νουμᾶ» ὁ συνεργάτης μας κ. Παῦλος Γνευτός.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— Δ. Εἰρ. Μεγ. Θὰ δημοσιευθῆ στὸ φύλλο τῆς Πέμπτης. Σᾶς παρακαλοῦμε νὰ μᾶς γράφετε ὅ,τι θέλετε. Θὰ τὸ δημοσιεύουμε εὐχαρίστως.—κ. Ι. Γ. Στ. Γράμμα σᾶς ἐστείλαμε. Φροντῖστε νὰ τὸ λάβετε.

— δεσπ. Ἀροδαφνοῦσα. Μᾶς ρωτᾶτε ἂν σᾶς δεχόμαστε στὶς στήλες τοῦ «Νουμᾶ»; Μὲ τὸ καλὸ νὰ ὁρίσετε. Τιμή μας καὶ χαρά μας εἶνε νἄχουμε σύμμαχο στὸν ἀγῶνα μας καὶ μιὰ Ἑλληνοπούλα ποὺ ἔχει ἀποτινάξει ἀπὸ τὴν ψυχή της τὶς προλήψεις καὶ γράφει τόσο εὔμορφα καὶ τόσο Ἑλληνικά. Τὸ πρῶτο γράμμα σας πότε; Νὰ τὸ εἴχαμε τὴν Κυριακή!

ΚΕΡΔΟΣ 310.560 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναί! 310,560 δραχμὰς ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὸ γραφεῖον τοῦ τραπεζομεσίτου κ. Ἰω. Φωτίου εἰς τοὺς πελάτας του. Ἤτοι ἐκ τῶν ἀγοραστῶν λαχειοφόρων ὁμολογιῶν ἐκ τοῦ γραφείου του ἔχουσι κερδίσει διάφορα ποσὰ ἀνερχόμενα εἰς τὸν στρογγυλὸν ἀριθ. 310,560 δραχμάς.

Ὁ κ. Ἰω. Φωτίου θέλει ν' ἀναβιβάσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς 1,000,000 δρ. Ἐπιθυμῶν δέ, ἵνα συμμετάσχωσι τούτων πᾶσαι αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας ὑποβιβάζει τὴν προκαταβολὴν δι' ἑκάστην λαχειοφόρον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης εἰς δραχ. 8 καὶ καλεῖ τοὺς θέλοντας ν' ἀγοράσωσι τοιαύτην νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ τυχηρὸν γραφεῖόν του, ὅπου πάντως θὰ κληρωθῆ μετ' ἀμοιβῆς ὁμολογία τις καὶ τί χαρὰ νὰ εἶνε ἡ πρώτη μὲ τὰς 70,000 χρυσᾶς δραχμὰς τὴν 18 Ἰουνίου ἐ. ἔ., ὅτε γενήσεται ἡ κλήρωσις

Ὡσαύτως ἀσφαλίζονται καὶ λαχειοφόροι ὁμολογίαι τῆς αὐτῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης διὰ τὴν αὐτὴν εἰς τὸ ἄρτιον κλήρωσιν τῆς 18 Ἰουνίου 1903 ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς ἑκάστη.

Δεκαπενθήμερον ἐπιστημονικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν περιοδικὸν

Ἱδρυταί : Γ. ΑΞΙΩΤΗΣ καὶ Γ. ΛΑΜΠΕΛΕΤ

Συνδρ. ἐτησία Δρ. 10
» ἑξάμηνος » 6
» τριμηνος » 4

ΚΡΙΤΙΚΗ

Εἰς τὴν «Κριτικὴν» συνεργάζονται οἱ καλλίτεροι λόγιοι κ' ἐπιστήμονες, ἰδικοί μας καὶ ξένοι.

Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν
Συνδρ. ἐτησία φρ. χρ. 10
» ἑξάμηνος » 6

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν :
Διεύθυνσιν «Κριτικῆς» Ἀθήνας

Ἡ «Κριτικὴ» εἶνε τὸ εὐθηνότερον τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων περιοδικῶν

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Μὰ οὔτε θέλω νὰ πῶ, πῶς δὲ σέβουμε κ' ὕστερ' ἀπὸ ὅλ' αὐτὰ τὴν ἐργασία τῶν περσότερων ἀπὸ τοὺς λογίους μας. Ὄχι, ὄχι! τέτοια σκέψη, γιομάτη ἀσέβεια, δὲν πέρασε ποτὲς ἀπὸ τὸ νοῦ μου. Ἴσα-ἴσα μπορῶ νὰ πῶ, ὅτι τὸ ἀντίθετο σκέφτηκα πάντοτες. Μὰ καὶ γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο πολλὲς φορὲς ἔνοιωσα μιὰ βαθειὰ λύπη μὲς στὴν ψυχή μου, ὅταν ἔβλεπα μὲς σὲ μερικὰ δυνατὰ ἔργα νὰ ξεπροβαίνουν κι' οἱ ξένοι συνεργάτες γιὰ νὰ ζητήσουν τὶς ἰδέες τους καὶ τὶς φράσες τους.

Καὶ θαρρῶ, πῶς δὲ θἄχει κανένας ἄλλη γνώμη, ὅταν λέω ὅ-τι δὲ μποροῦμε νὰ παρουσιάσουμε μιὰ καθαυτὸ δική μας φιλολογία συγκρατητὴ καὶ χρωματισμένη μ' Ἑλληνικὸ γνήσιο πνέμα, γιατὶ στὴν περσότερη ἐργασία τῶν λογίων μας βασιλεύει ἡ ψευτιὰ κ' ἡ ἀνειλικρίνεια. Τὰ διάφορα παρδαλὰ γραψίματα, μὲ τὶς πιὸ παρδαλὲς φράσες καὶ τὶς ἀκόμα παρδαλότερες ἰδέες δὲν ἔχουν καμμιὰ ἄλλη ἀφορμὴ κι' ἀρχὴ παρὰ τὴ βλαβερότατη αὐτὴ ἐπιμονὴ τῶν περσότερων ἀπὸ ὅσους γράφουν, νὰ παίρνουν ξένα πράματα καὶ νὰ τὰ παρουσιάζουν γιὰ δικά τους. Κ' ἔτσι νὰ λείπει ἀπ' αὐτὰ ἡ ζωὴ τῆς Τέχνης κ' ἡ ἀλήθεια τῆς Τέχνης, ἡ ψυχὴ, ἡ δύναμη.

Καὶ νὰ γιατὶ—κατὰ τὴν ἰδέα μου πάντα— σιγὰ-σιγὰ κυλᾶμε στὸ φιλολογικὸ κατήφορο, προτοῦ νὰ πατήσουμε γερὰ στὸ ἴσωμα. Κι' ὄχι μόνο στὸ φιλολογικὸ, παρὰ καὶ στὸν πολιτικὸ καὶ στὸν κοινωνικὸ καὶ τέλος στὸν Ἐθνικὸ κατήφορο. Ὅταν δὲν ἔχουνε ἀρκετὴ δική τους ζωὴ καὶ δύναμη μέσα τους οἱ ἐκλεχτοὶ τοῦ Ἔθνους—κι' ὃν δὲν εἶνε ἐκλεχτοὶ ὅσοι γράφουν κάτι ποὺ ἀξίζει πεζὸ ἢ ποιητικὸ, ποιοὶ θἄνε οἱ ἐκλεχτοί;—βέβαια οὔτε καὶ τἄλλο μέρος του, ποὖνε κατὰ δυστυχία ἡ ὁλότητα σχεδὸν, μπορεῖ νἄνε ἀληθινὸ, ζωντανὸ, δυναμωμένο. Δὲν εἶνε ὅλ' αὐτὰ μιὰ ἀφορμὴ ἀκόμα νὰ βρίσκουμε σὰν τὸν κ. Στ. Ραμᾶ τὴν ἀρρώστια τῆς Ἀβουλίας στοὺς καθαυτὸ δημιουργικοὺς φιλολόγους μας;

Ἡ σειρὰ τῆς σκέψης μου μοῦφερε στὸ νοῦ τὴ μελέτη τοῦ κ. Ραμᾶ, ποὺ δημοσιεύεται στὴν «Κριτικὴ» κ' ἔχει τὸν πολυθόρυβο τίτλο «Ἡ νόσος Ἀβουλία στὴ Ρωμαΐκη Λεγεῶνα τῆς Λογιοτατωσύνης», καὶ θαρρῶ πῶς πρέπει νὰ προσέξουμε λίγο σ' αὐτὴ, γιατὶ δίνει μιὰ τρανώτατη ἀπόδειξη τῶν ὅσων εἶπα παραπάνου.

Ὁ κ. Ραμᾶς ἔχει γράψει κάποιους στίχους καὶ μερικὰ πεζογραφήματα καὶ τελευταῖα καταγίνεται καὶ σὲ μελέτες πιὸ βαθιὲς καὶ δυσκολοπίχειρες. ποὺ ἔχουνε θέμα τὴν καθαυτὸ ζωὴ τοῦ Ἔθνους

Μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς μελέτες εἶνε καὶ «Ἡ Νόσος Ἀβουλία στὴ Ρωμαΐκη Λεγεῶνα τῆς Λογιοτατωσύνης». Ὅσα λέει ὁ κ Ραμᾶς—καὶ θαρρῶ πῶς τὄνομα αὐτὸ εἶνε ψευδώνυμο—στὴ μελέτη του, εἶνε μιὰ πιστὴ καὶ σὲ πολλὲς μερτὲς μὲ τὰ ἴδια λόγια ἀπήχηση τοῦ πολύτιμου βιβλίου τοῦ γιατροῦ κ. Φώτη Δ. Φωτιάδη «Τὸ Γλωσσικὸν ζήτημα κ' ἡ Ἐκπαιδευτικὴ μας Ἀναγέννησι». Χρωστῶ πολλὴ χάρη στὸν κ. Ραμᾶ ποὺ μοῦδωσεν ἀφορμὴ νὰ ξαναδιαβάσω μιὰ φορὰ ἀκόμα—δὲ θυμᾶμε πιὰ πόσες φορὲς τὄχω διαβάσει—τὸ γιομάτο ζωὴ καὶ μυαλὸ βιβλίο τοῦ Κωνσταντινοπουλίτη γιατροῦ καὶ νὰ πῶ δυὸ λόγια κ' ἐγὼ ἀπάνου σ' αὐτό. Ἔπρεπε τὸ φωτεινὸ βιβλίο ποὺ ξανοίγει καινούργιο δρόμο στὸ πνέμα, νὰ εἶνε τὸ Εὐαγγέλιο τῶν δασκάλων κι' ὅλων τῶν Ἑλλήνων ποὺ ἀνακατέβουνται μὲ τὰ γράμματα, ὅλων τῶν γραματισμένων γονέων. Ἅμα νοιώσουμε τί μᾶς λέει ὁ ψυχολόγος καὶ φιλόσοφος παιδαγωγὸς Φωτιάδης, τότε θὰ μπορέσουμε νὰ πολεμήσουμε καὶ τὴν ἀρρωστια τῆς Ἀβουλίας.

ΠΡΟΚΛΗΣ Δ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

(ἀκολουθεῖ)